

М.В. Мокляк, к.е.н., доц. кафедри
міжнародної економіки та маркетингу
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ВЕНЧУРНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Інтеграційний курс до Європейського Союзу який для себе обрала Україна потребує формування сучасної високорозвиненої економіки заснованої на новітніх досягненнях у сфері науки, техніки, економіки та інших галузей. Реалізація цієї мети потребує залучення значних інвестиційних ресурсів та пошук джерел інвестування. Дослідження досвіду економічно розвинутих країн свідчить, що одним з важливих механізмів активізації інноваційної діяльності в умовах ринкового господарювання є розширення обсягів венчурних інвестицій та формування системи венчурного інвестування в рамках національної економіки.

Окремі аспекти розвитку венчурного бізнесу в Україні досліджували такі українські учені, як: Л. Федулова, В. Лукашов, В. Нежиборця, І. Кузнєцова, А. Поручник, П. Прохазка, І. Рудаков Д. Тарадайко, Л. Федулов, Н. Фролов, М. Чумаченко, М. Шарко та інші. Проте аналіз сучасного стану розвитку венчурного бізнесу в Україні, як і оцінка перспектив його розвитку є завжди актуальними і мають безпосередню практичну корисність.

Україна займає одне з перших місць за кількістю винаходів, а також знаходиться у першій десятці по кількості зареєстрованих винаходів та інших об'єктів інтелектуальної власності загалом у всьому світі. Але існує проблема фінансування даних новацій. А від того, наскільки швидко будуть впроваджуватися в життя інноваційні технології, буде залежати розвиток країни у всіх її сферах.

У контексті фінансування інноваційної діяльності в Україні окремої уваги заслуговує питання розвитку венчурного капіталу. Відомо, що, зокрема, в країнах Європи і США венчурний капітал – один з найважливіших інструментів фінансування науково-дослідних робіт і розвитку високих технологій, підтримки малого і середнього бізнесу. На жаль, роль венчурного капіталу у вказаних сферах в Україні залишається незначною. Таким чином, першочерговим механізмом фінансування інноваційних процесів в економіці України можна вважати розвиток і застосування венчурного бізнесу, а основною формою інвестицій при цьому виступає венчурний капітал, а саме це інвестиції в новий, тільки створюваний бізнес з привабливими перспективами росту, який не має доступу на фондовий ринок, що характеризується великим ступенем ризику.

Венчурний капітал має важливу особливість, властиву капіталу в цілому – самозростання вартості в процесі кругообігу, але ризиковий характер,

властивий цій формі капіталу, дозволяє виділити його як особливий вид капіталу через те, що прибуток може бути миттєвий та величезний і так само не приносить прибутку, а потребуватиме лише затрат з боку інвестора.

Слід також зазначити, що інвестори вкладають у інноваційну компанію не лише фінансові кошти, а інноваторські ідеї, підприємницькі здібності, досвід організації управління і виробництва, та інтуїцію тощо. Отже, можна стверджувати, що венчурний капітал – це особлива форма капіталу, яка утворюється на основі поєднання фінансового та людського капіталів, якому властивий високоризиковий характер.

Венчурний капітал може формуватися за рахунок коштів формального і неформального секторів. До формального сектора відносяться: фонди або фірми венчурного капіталу що об'єднують ресурси різних інвесторів (пенсійні фонди, корпорації, благодійні фонди, приватні особи). До неформальних секторів відносяться: приватні особи які інвестують кошти безпосередньо у нові і зростаючі фірми, таких інвесторів прийнято називати "бізнес-ангелами" або "неформальними інвесторами".

Розвиток венчурного бізнесу стимулює інвестиційну та інноваційну складові економіки, через:

- залучення значних обсягів інвестицій у науково-технічну сферу;
- розвиток інтелектуальної діяльності та комерціалізації її результатів;
- модернізацію вітчизняної промисловості на базі високих технологій;
- раціональне використання основних фондів підприємств;
- мобілізацію коштів населення для розвитку науково-технічної сфери;
- залучення цільових іноземних інвестицій у розвиток технологій [2].

Для розвитку венчурного бізнесу в Україні необхідно сформувати систему венчурного інвестування, яка стимулюватиме науково-технічне і інноваційне підприємництво. Іншими напрямками і завданнями державної політики в розвитку венчурної індустрії повинні стати формування інноваційної інфраструктури та сприятливого середовища для залучення інвестицій; забезпечення ліквідності інвестицій; підвищення престижу підприємницької діяльності у високотехнологічному бізнесі тощо.

Найбільш доступним альтернативним джерелом формування інвестиційних ресурсів в інноваційній діяльності можуть стати саме венчурні фонди. На сьогодні за статистичними даними української асоціації інвестиційного бізнесу в Україні станом на 28.02.2015 р. зареєстровано 1012 венчурних фондів, які займаються фінансуванням здебільшого традиційних проектів або невеликих продуктових інновацій середнього рівня ризику з операціями фінансових активів та нерухомості [4]. Це в свою чергу суперечить навіть самому призначенню венчурних інвестицій, адже це інвестиції в новий бізнес, що характеризується саме високим ступенем ризику. Це свідчить про відсутність стимулів у них вкладати кошти в інноваційні проекти за високого рівня ризику.

Умовами успішної реалізації проектів венчурного інвестора є:

- наявність ринків і галузей, які швидко розвиваються (що залежить від зростання економіки в цілому);

- перспективи розвитку окремо компанії;
- наявність кваліфікованого менеджменту компанії, який зможе ефективно використовувати інвестиції і підвищити вартість компанії;
- достатній рівень розвитку фондового ринку, який дозволить об'єктивно оцінити поточну вартість компанії, тобто створить сприятливі умови для зручного продажу венчурним інвестором пакету акцій компанії, яка стала об'єктом інвестування.

Саме виконання даних умов, на нашу думку, підвищить активність здійснення венчурних інвестицій в український бізнес та допоможе підвищити інноваційний рівень країни в цілому.

Література

1. Захарова А.П. “Фінансування інноваційної діяльності в Україні та за кордоном” Деснянський економіко-правовий технікум при Міжрегіональній академії управління персоналом, Київ, Україна. 2010
2. Власова И. Особенности финансирования инновационной сферы в развитых странах / И. Власова // Вестник КНТЭУ. – 2009. – № 1, с. 36 – 46 (3.2)
3. Кодацкий В. Бюджетный процесс в развитых странах (опыт США). // Підприємство, господарство і право. – 2005. – № 12. – С. 182-184
4. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua/>
5. 1. Українська газета "Час" / Україна одна з найперших у світі за кількістю винаходів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chas.cv.ua/?newsid=2003>